

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו לפני כל נדרי תשפ"ג לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויזן - גליון אלף שי"ט

בגשמיות וברוחניות. איך אתה רוצה להיות לו עבד נאמן לקיים כל מצותיו, אלא חלושים אנו מלהתגבר על השאור שבעיסה שמחמיץ אותנו, ואיך כובד הגליות של ההסתובבות בין הגויים משפיע עלינו שאנו נראים כך, ומבקשים אנו הרחבת הדעת, ולעורר לבנו לאהבתו ויראתו. ואנו מתחרטים בכל לב על מעשינו הרעים של כל השנה.

אנו עומדים כבר ביום האחרון, יש לנו עוד איזה שעות שהמלך נמצא קרוב לנו, ועוד מעט פנה יום, ויש לנצל כל שעה ושעה שיש לנו זכות זה שאנו נמצאים סמוך ונראה במחיצת המלך. ואמר דרשו ה' 'בהמצאו', הימים הללו הם כמציאה, אנו מוצאים את המלך ברחוב חוץ מהפלטין שלו. יש אדם שמוטל על שכמו חובות עצומות, והוא צריך לייגע עצמו ימים רבים, פרוטה אחר פרוטה, עד שמסלק החובות. ויש שהולך ברחוב ומוצא מציאה הון רב, ומסדר חובותיו באופן קל. הימים הללו הם מציאה, שזוכה למצוא את ה' בשדה, ולסדר עמו הכל בקל, כמציאה שבא בלי טורח ובהיסח הדעת. ואיזהו שוטה המאבד מה שנותנין לו (חגיגה ד.), שאינו מנצל השעה המאושרת הזאת שזכינו, ונשאר בחובותיו המרובים, כי יום הכיפורים מכפר רק לשבים באמת, 'דרשו ה' בהמצאו' קראוהו בהיותו קרוב.

והנה טהרת המקוה היא גם כאשר בא במים בהיסח הדעת, בלי שום הכנה, וכדאיתא במשנה (מקואות ה-ו) גל שנתלש ובו ארבעים סאה ונפל על האדם ועל הכלים טהורין (חגיגה יט.). כן אנו, כאשר אנו מוצאים היום את הקב"ה מסתובב בשדה, בהמצאו, שממציא לנו עצמו כמציאה, בהיסח הדעת בלי כוונה, מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, אם ינצל היום הזה כראוי להתחבר לקונו בדביקות, נצא בטהרה, כי מקוה ישראל ה', שמטהר את ישראל כמו מקוה, שכאשר מוצא עצמו תחת הגל שנתלש ממקומו יוצא טהור, כן ה' כביכול נתלש ממקומו, וממציא עצמו אצלינו, ו'לפני ה' תטהרו', צייר לעצמך שאתה עומד כעת לפני ה', הוא נמצא בקרבתך, הוא עצמו כביכול המציא את עצמו לפניך, תדבק עצמך בו באמת, ואז תצאו היום בטהרה.

*

הכתוב אומר, אם יהיה נדחך בקצה השמים, משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך (דברים ל-ד). ולכאורה היה לו לומר אם יהיה נדחך בקצה 'הארץ', כי אי אפשר להיות נדח בשמימה. אך הכוונה היא, כי גם כאשר האדם משוקע בארציות, הוא טובע בבוץ, אבל לבו כואב על מצבו, ראשו לא נפגע, הוא מאמין בה' ובתורתו ורוצה להיות טוב, הוא בא להתפלל ולשפוך שיח, הוא בא לשמוע תוכחה, ויש לו נגיעה לעניני שמים, הקב"ה פותח שער 'לדופקי' בתשובה, לכל מי

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, מכל חטאתיכם, לפני ה' תטהרו (ויקרא טו-ל). ויש להבין כיון שאמר שביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, מהו ההוספה שסיים שוב, לפני ה' תטהרו. ובכלי יקר כתוב, כי אין יום כיפורים מכפר כי אם לשבים (שבועות יג.), וקודם שיכפר עליהם ה', חייב כל אדם לטהר עצמו מכף רגל ועד ראש מכל טומאת העון. לכך נאמר לפני ה' תטהרו, ו'לפני' משמש לשון קודם. וגדולה מזו מצאתי בספר הזוהר (ח"ב פז) על פסוק מפני שיבה תקום (ויקרא יט-לב), שקודם זמן השיבה יקום האדם משנת תרדמתו לשוב אל ה', קל וחומר לשון 'לפני ה', היינו לפני בוא יום ה' הגדול והנורא, תטהרו על ידי התשובה, ואחר כך יטהר ה' אתכם על ידי הכפרה ע"ש. ועל זה ניתן לנו כל חודש אלול, ושוב העשרת ימי תשובה, אשר כל זה היא הכנה שנוכל להכנס ליום הכיפורים בטהרת הנפש. אך מי יאמר זכותי לבי להכין עצמו כראוי לקראת היום הגדול הזה, לטהר עצמו לפני בוא יום ה' הנורא.

אך יש לומר דאיתא במשנה (יומא פה:) אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין, מי מטהר אתכם, אביכם שבשמים, שנאמר (יחזקאל לו-כה) וורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, ואומר (ירמיה יז-ג) מקוה ישראל ה', מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל ע"כ. וצריכין להבין הדמיון שטהרת ה' היא כמו מקוה שמתהר, הרי ודאי דטהרת ה' עדיפא הרבה יותר מטהרת המקוה.

ונראה כי הכתוב (ישעיה נב-ו) אומר, דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, ואמרו (ראש השנה יח.) אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים ע"ש. הנביא קורא ואומר כי ימים הללו שאנו עומדים בה, הוא זמן שה' קרוב אלינו, והוא גם זמן של 'המצאו'. והענין הוא, כי בדרך כלל מי שרוצה לבקש איזה בקשה מהמלך, אינו יכול ליכנס להפלטין בכל עת, אלא כאשר יקבל רשות לזה ביום ובשעה מיוחד. ואז צריך הוא להכין עצמו כראוי בבגדי כבוד כראוי, ולסדר כל דיבור ודיבור כמו שמתאים לדבר לפני המלך, ואחר זה עדיין לא מובטח שיתקבל בקשתו. אמנם יש זמנים שהמלך יוצא מהפלטין שלו להסתובב בין העם, שיוכל כל אחד לראות וליראות עם המלך, ואז כל אחד יוכל לגשת לבקש בקשתו גם בפחות שבפחותים, הוא לא צריך להיות לבוש בבגדי פאר, הוא יכול לדבר את דבריו בלשונו הפשוט, ובדרך כלל מתקבל גם הבקשות, שהרי עבור זה יצא המלך אל העם, להמציא עצמו להם.

ועל דרך זה הם הימים הללו, המלך יוצא אל השדה, להיות קרוב אל עמו, הוא נמצא כעת כאן בבית המדרש סמוך אצלך, תוכל לגשת אליו בלי שום הכנה, גם כאשר בגיך הרוחניים הם קרועים ובלואים, אתה יכול לדבר עמו מאמע-לשון, כדבר איש אל רעהו, ולספר לו מה מעיק לך

שדופק על הדלת שרוצה ליכנס, ניצוץ זה יעלה אותו, שיפתחו לו השער, שבסופו יתעורר לתשובה שלימה. ואם יהיה נדחך 'בקצה השמים', גם כאשר אתה תהיה נדח, אבל בקצה אחד יהיה לך נגיעה לשמים, 'משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך'.

ומצינו כיצא בה במקוה, אשר גם בהשקה בעלמא מתכשר המקוה, וכאשר יש מקוה של מים טמאים ופסולים, אבל יש לה בקצהו השקה ונגיעה למקוה כשרה, המים נעשו טהורים, והאדם הטובל במים טמאים הללו יוצא טהור, וכדאיתא במשנה (מקואות ו-א) מטהרים את המקואות העליון מן התחתון והרחוק מן הקרוב, כיצד וכו' מושכו ומשיקו אפילו כשערה דיו. ומה מקוה מטהר את המים הטמאים בנגיעה, אף הקב"ה מטהר את ישראל, כאשר מדבק עצמו במחשבתו להקב"ה באמונה טהורה, וגם בהיותו נדח הוא מתקרב לבוראו, בקצה השמים, יוכה אשר מנקודה קטנה זו יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך. וכמו שאמרנו בסליחות היום, במה אקדם ואכף פני לא יקח שוחד, ובידי אין מעש ועל זאת לבי יפחד, אבל עתה בזכרי מלכות שם המיוחד, ועל זאת אני בוטח באומרים ה' אחד, כי בהתעצמות האדם באמונת ה' יש בו דביקות באלקיו, ומה יתעלה. והאת היא עבודת היום, להתעצם בקרבת אלקים, ולרַבֵּק עצמו באמונה הטהורה אשר הכל הוא מידו, שמשגיח על כל מעשי האדם, ואם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו (ירמיה כג-כד), וכל חיותו ובריאותו ופרנסתו והונו הכל הוא רק מידו הרחבה.

*

משה רבינו הוכיח את ישראל, פן יש בכם איש או אשה או משפחה או שבט אשר לבבו פונה היום מעם ה' אלקיני ללכת לעבוד את אלהי הגויים ההם וגו' (דברים כט-ו). ויש להבין למה האריך לומר 'אשר לבבו פונה היום מעם ה', דלכאורה הוא מיותר, דודאי מי שהולך לעבוד את אלהי הגויים, לבבו פונה מעם ה'. אך הכוונה היא, כי מי שמאמין באמת ומכיר שכל קיומו וחיותו הוא כח אלקי, חיותו בריאותו פרנסתו וכל מאורעותיו, אינם כח הטבע מעצמו, או כחו ועוצם ידו, אלא הכל היא מתנת אלקים, לא ימרה את ה' בהמתנה שניתן לו, ומבין חיוב ההכרת הטוב שמוטל עליו, כל הנשמה תהלל י-ה (תהלים קנ-ו), על כל נשימה ונשימה תהלל י-ה (ב"ר ד-ט). לא כן מי ש'לבבו פונה היום מעם ה' אלקיני, שקיומו וחיותו 'היום' בעולם הוא פונה מאת ה', שאין זה מה, אלא הכל טבעי או כחו ועוצם ידו, אז יתכן שיתדרדר עד ללכת לעבוד את אלהי הגויים ההם.

וכאשר נתעצם היום לדבק עצמינו במחשבותינו באמונה הטהורה, אשר הכל הוא רק מיד ה', וכל מאורעות השנה נחתמים היום, אז נתעצם יותר בכוונת התפלה לעורר עלינו רחמי שמים. והחרטה על מעשינו תהיה מעומקא דלבא, איך אנו מתנהגים נגד ה', איזה היא ההכרת הטוב על כל מה שיש לך, מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו (איכה ג-לט), דיו שהוא חי (איכ"ר שם), ונקבל עלינו באמת להיטיב מעשינו. ולא די בחרטה לבד, אלא עיקר התשובה היא הקבלה על להבא, מה ישתנה אצלך בשנה הבאה. עתה היא העת לעשות חשבון הנפש, ולקבל על עצמו, כל אחד לפי ערכו והשגתו, מה הוא צריך תיקון בסור מרע ועשה טוב.

*

נחפשה דרכינו ונחקרה ונשובה אליך, כי ימינך פשוטה לקבל שבים (סליחות). ויש להבין וכי תשובה היא דבר המתקבל ביד, הלא סליחה וכפרה היא דבר שמחליט בלבו ולא בידו, ולמה אנו אומרים שידו פתוחה לקבל שבים. אמנם עיקר התשובה אינה החרטה בלב אלא הקבלה על להבא, לשנות

את דרכיו וסוג חייו, וזה לא עולה בקל לצאת ממצבו ורגילותו, וכמו הטובע בבוץ וטיט ורוצה לצאת, קשה זה מאד כי הוא טובע וחוזר וטובע, ורק כאשר אחד מבחוץ נותן לו יד יוכל לקום לאחוז בו ולצאת. כן אנו צריכים יד שיוציא אותנו מהטיט שאנו נטבעים בתוכה, וכמו שבקשנו בסליחות היום, צדקתך התאזר שוכן עד ומרומם, סמוך נא הנכשלים שלח ידך להקימם, וזהו שאמר נחפשה דרכינו ונחקרה ונשובה אליך, ולא תתייאש לומר כי קשה לקום מהמצב שאתה נמצא, כי יש לזכור כי ימינו פשוטה לקבל שבים, הקב"ה פושט יד ימינו החזקה, שתוכל לאחוז בו ולהתעלות. וכמו שאמר דוד, קוה קויתי ה', ויט אלי וישמע שועתי, ויעלני מבור שאון מטיט היין, ויקם על סלע רגלי כונן אשורי (תהלים מ-ב). ואתה נותן יד לפושעים, גם למי שהרבה לפשוע, וקשה לו לקום בכוחות נפשו, הקב"ה נותן לו ידו לאחוז בו, שלא יפול חזרה, והבא לטהר מסייעין אותו.

*

כחוט השני שפתותיך ומדברך נאווה (שיר ד-א). דאיתא במשנה (יומא טז.) חולק לשון של זהורית, חציו קשור בסלע וחציו קשור בין שני קרניו, ודחפו לאחוריו וכו'. ובגמרא הלבין היו שמחים, והיו יודעים שנעשית מצותו שנאמר (ישעיה א-יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ע"כ. ובעונינו ראה אין מכפר בעדי ואין סודר לי סדר, ובגדי לבן אין ואין לובש האדר, אין לנו לא מקדש ולא כהן, ומי יהפוך לנו את הלשון של זהורית להתלבן, אבל אנו מבקשים נחשב כצג באיתון, התפלות שלנו הם במקום קרבן. וכאשר אנו מסדרים סדר העבודה בבית ה' ביום הזה, ונשלמה פרים שפתינו, אם נתפלל כראוי אז השפתים שלנו יהיו כחוט השני, ותתקיים אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו. וכן איתא במדרש שם (שהש"ר ד-ו) כחוט השני שפתותיך, זה לשון של זהורית, ומדברך נאווה, זה שעיר המשתלח, אמרו ישראל לפני הקב"ה, רבונו של עולם אין לנו לשון זהורית ושעיר המשתלח, אמר להם כחוט השני שפתותיך, רחישת פיך חביבה עלי כחוט השני של זהורית, רבי אבהו אמר עלה (הושע יד-ג) ונשלמה פרים שפתינו, מה נשלם תחת פרים ותחת שעיר המשתלח, שפתינו, ומדברך נאווה, מדברך יאי, מדברתיך יאיא ע"כ.

יש לנו לזכור שיש לכל אחד תפקיד מה שצריך להשלים עצמו בעולם, וימינו כצל עובר, כצל העוף הפורח, ואז נעזוב הכל כאן, ולא יקח אתו עמו מכל עמלו שום דבר, ואין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובים ומרגליות אלא תורה ומעשים טובים בלבד (אבות ו-ט). חבל על זמן היקר שמבזבזין אותם בדברי הבל אשר לא יועילו. ויש להקדיש כל הזמנים הפנויים מפרנסתו לתורה. ומתחילים אנו כעת (במסגרת ובהם נגהה) מסכת כתובות, ומי שיוכל יקבע עצמו להיות חלק מהחבורה.

וליהבחורי חמד שיושבים באהלה של תורה, אשריכם ומה טוב חלקיכם. הנסיונות של ימינו עצומות מאד, ורק מי שראשו שקוע בתורה, בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין (קידושין ל). והשנים הללו הם יסודו של אדם, ורק מי שמקדיש ימי נעוריו לתורה, אשריו בעולם הזה וטוב לו לעולם הבא, והוא פסידא דלא הדרא כאשר לא מנצל ימי הבחורות כראוי.

יתן ה' שנוכל לשפוך שיח שפתותינו, לשוב אל ה' באמת, ויקבל תפלותינו ברחמים וברצון, ולהעביר כל הגזירות הרעות, ובפרט הנוגע לנו כעת הגזירה הנוגע לחינוך, וימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה, ונזכה שתהא שנה זו שנת גאולה וישועה בביאת בן דוד בב"א.

הגליון הזה נתנדב על ידי

מה"ר ר' יוסף הכהן חובין הי"ד לדגל השמחה השרויה במענו באחושי בנו למול טוב	מה"ר ר' יואל וערצבערגער הי"ד לדגל השמחה השרויה במענו בתגלותנו בנו למול טוב	מה"ר ר' מרדכי קליינמאן הי"ד לדגל השמחה השרויה במענו באחושי בנו למול טוב
--	--	---